

KAJIAN ETNOGRAFI
Merungkai Isu Psiko-Sosial dan Amalan
Penjagaan Kesihatan Dalam Kalangan
Masyarakat Orang Asli Suku Bateq Di
Negeri Kelantan

NMRR-19-3775-52078

Diterbitkan dan diedarkan oleh:

Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan
Kompleks Institut Kesihatan Negara (NIH)
No. 1 Jalan Setia Murni U13/52
Seksyen U13 Setia Alam
40170 Shah Alam, Selangor

Tel : +603 3362 8888
Fax : +603 3362 7501
Url : www.iptk.moh.gov.my

Sebarang pertanyaan atau komen mengenai laporan ini perlu diajukan kepada:

Penyelidik,

**Merungkai Isu Psiko-Sosial dan Amalan Penjagaan Kesihatan Dalam Kalangan
Masyarakat Orang Asli Suku Bateq Di Negeri Kelantan**

Institut Penyelidikan Tingkahlaku Kesihatan
Kompleks Institut Kesihatan Negara (NIH)
No. 1 Jalan Setia Murni U13/52
Seksyen U13 Setia Alam
40170 Shah Alam, Selangor

Cadangan Petikan:

Merungkai Isu Psiko-Sosial dan Amalan Penjagaan Kesihatan Dalam Kalangan Masyarakat Orang Asli Suku
Bateq Di Negeri Kelantan

Penafian:

Pandangan yang ditulis dalam laporan ini adalah daripada penulis semata-mata dan tidak semestinya mewakili pandangan pengkaji-pengkaji lain yang terlibat dalam penyelidikan ini, mahupun pandangan polisi pihak Kementerian Kesihatan Malaysia.

Tahun Cetakan: 2021

PENGHARGAAN

Kami mengucapkan setinggi penghargaan kepada Ketua Pengarah Kesihatan Malaysia atas kebenaran menerbitkan laporan ini. Setinggi penghargaan juga ditujukan kepada Bahagian Perkembangan Kesihatan Awam, Bahagian Pendidikan Kesihatan, Jabatan Kesihatan Negeri Kelantan, Pejabat Kesihatan Daerah Gua Musang, Hospital Orang Asli Gombak, Jabatan Kemajuan Orang Asli yang telah menyumbangkan peruntukan, sokongan teknikal, tenaga kerja serta data-data yang diperlukan untuk melengkapkan kajian ini.

Ribuan terima kasih juga diucapkan kepada Penghulu Perkampungan Orang Asli Aring 5, Tok Batin Kampung Kuala Koh, Mamat Porter Kampung Kuala Koh, Pengurus Felda Aring I dan penduduk Kampung Kuala Koh atas sokongan yang telah diberikan terutamanya dalam bentuk sumbangan idea dan maklumat. Terima kasih juga diberikan kepada orang perseorangan yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung dalam menjayakan kajian ini.

SIDANG REDAKSI

PENASIHAT

Puan Suraiya binti Syed Mohamad
Dr. Manimaran A/L Krishnan Kaundan

KETUA PENGARANG

Abu Bakar bin Rahman

PENGARANG

Norddin bin Daud
Azman bin Abd Rashid
Mohd Nasir bin Mohd Nor
Muhammad Sharul bin Mohd Rosli
Mohd Azam Izzudin bin Ramli

PENYUNTING

Zaikiah binti Mohd Zin
Sheikh Shafizal bin Sheikh Ilman
Nadia Hani binti Jahaya
Nurashma binti Juatan
Siti Fathiah binti Mohamed

Kumpulan Kerja Teknikal

Dr. Muhd. Rafiq bin Mohd Kasri
Sri Tharan A/L Balakrishnan
Dr. Izandis bin Mohamad Sayed
Dr. Nizam bin Amil
Dr. Kawselyah A/P Juval
Dr. Juliana binti Mat Sutris
Azman bin Ibrahim
Amidon bin Awang Damit
Azman bin Abd Rashid
Noorlaile binti Jasman
Noorul Izdiany binti Mokhtar
Ruffina Dalis Jimen
Muhamad Yusrizal bin Abdul Ghani
Zairul Afiza bin Hamzah
Zanzalina binti Omar
Mohd Azuan bin Mustapa

Matron Rosinah binti Hashim
Abe@Abdul Rahman bin Asu
Zaikiah binti Mohd Zin
Sheikh Shafizal bin Sheikh Ilman

Kumpulan Pengkaji

Abu Bakar bin Rahman
Norddin bin Daud
Mohd Nasir bin Mohd Nor
Muhammad Sharul bin Mohd Rosli
Mohd Azam Izzudin bin Ramli

Kumpulan di Lapangan

Mark Aurelian bin Luke Laiti
Mohd Azmi bin Azawan
Mohd Shaipul bin Mat Ani
Muhammad Ridhuan bin Shamsuddin
Wan Mohd Zailani bin Latiff
Wan Mohd Fadhli bin Wan Daud
Wan Mohd Firdaus bin Wan Mohd Yusof
Che Muhammad Ridwan bin Che Noh
Mohd Lutfan bin Jusoh
Mohd Azuri bin Mohamed
Ku Muhammad Zaim Farhan bin Ku Mat
Ahmad Khairulddin bin Mohd Shaufi
Muhammad Ez'aan Aisar bin Roslan
Afiq Afham bin Abdullah
Wan Md Hafizal bin Wan Ya
Mohd Norazzam bin Azmi
Razali bin Shafei
Fauzi bin Abdullah
Nordin bin Mamat
Mohd Firdaus bin Abdullah
Abiswari bin Ahmad
Muhamad bin Abdullah
Mohd Aeidil Zulkarnain bin Hassan
Nik Mohd Sabri bin Abdul Razak
Mohd Hanif bin Saleh
Hafizi bin Hasan
Abdul Husni Mubarak bin Abdul Manang

KANDUNGAN

1.0 Pengenalan	1
1.1 Latar belakang penduduk Orang Asli	2
1.2 Orang Asli di Semenanjung Malaysia	2
1.3 Konsep amalan penjagaan kesihatan	5
1.4 Konsep tingkah laku penjagaan kesihatan	5
1.5 Kajian lepas	5
1.5.1 Kepercayaan tradisi dan amalan perubatan masyarakat Orang Asli Suku Bateq	5
1.6 Justifikasi kajian	7
1.7 Objektif kajian	7
2.0 Metodologi	8
2.1 Reka bentuk kajian	8
2.2 Lokasi kajian	8
2.3 Pemilihan sampel kajian	9
2.4 Kaedah pengumpulan data dan tempoh kajian	10
2.5 Instrumen kajian	11
3.0 Hasil kajian	12
3.1 Data demografi	12
3.2 Faktor yang membentuk tingkah laku penjagaan kesihatan	14
3.2.1 Faktor sosio-budaya dan penjagaan kesihatan	14
3.2.2 Halangan bahasa dan gaya komunikasi	28
3.2.3 Kepercayaan terhadap perubatan moden	29
3.2.4 Kepercayaan terhadap penyakit dan konsep penyembuhan	32
3.2.5 Faktor kontekstual dan penyakit	33
3.2.6 Impak emosi dan stigma	35
4.0 Perbincangan	36
5.0 Cadangan kajian	41
6.0 Kesimpulan	42
7.0 Rujukan	43